

Juryrapport Poëzievertaalconwedstrijd editie 2013-2014

De jury heeft de inzendingen getoetst aan de criteria die de inzenders van tevoren kenden. Daarnaast kwamen bij het lezen van de inzendingen een aantal wat ik zou willen noemen “aandachtspunten” naar boven, woorden, uitdrukkingen of zinsconstructies waar veel inzenders moeite mee hadden of, zo moesten we helaas constateren, de mist ingingen, ernaast zaten en dus fout vertaalden. Om wille van de tijd zal ik hier niet al die aandachtspunten noemen, een bloemlezing moet volstaan, niet alleen van wat niet goed ging maar ook van wat wij mooie vondsten vonden.

Het gedicht heeft een titel, *Conversation*. Alle inzenders hebben mijn waarschuwing van voorgaande jaren dat de titel deel uitmaakt van het gedicht en dus ook vertaald moet worden, ter harte genomen. De meeste inzenders kozen voor de vertaling ‘conversatie’, wat natuurlijk niet fout is maar wel erg zwaar is in verhouding tot de inhoud van het gedicht. ‘Gesprek’ is al beter, ‘samenspraak’ of ‘tweespraak’ nog beter, maar een ‘onderonsje’ is het niet. Een mooie vondst was de ‘Gedachtenwisseling’ van twee inzenders, maar dat leverde wel weer problemen op met de vertaling van het laatste woord van het gedicht, *talk*.

Vagrant was ook wel lastig. Het woordenboek is duidelijk en zegt ‘landloper’, ‘vagebond’, ‘zwerper’. Maar welke van de drie synoniemen moet je kiezen? De jury vond ‘vagebond’ de minste van de drie; ‘landloper’ is het eigenlijk ook niet, ook al zegt regel 13 dat ‘landeloperij verboden is’, maar dat kun je ook anders vertalen. De jury gaf aan ‘zwerper’ de voorkeur als meest neutrale van de drie.

Burrs van regel 11 leverde een grote verscheidenheid aan vertalingen op, waaruit duidelijk werd dat de meeste inzenders geen fervente woudlopers zijn. *Burrs* zijn van die kleine akelige bruine dingetjes die aan je kleren blijven kleven en er maar moeilijk af te halen zijn, ‘klitten’ of ‘klissen’ in het Nederlands, ‘een stekelige plakker’ zegt een woordenboek erbij. *Burr* kan ook ‘kastanjebolster’ betekenen maar dat lijkt hier naast de ‘dennenaalden’ in dezelfde regel minder waarschijnlijk.

Veel inzenders hadden moeite met het vinden van een goede vertaling voor het werkwoord *to baulk* in regel 16, terwijl ‘weren’, ‘tegenhouden’ toch wel voor de hand liggen. De *swear-words* van de slotregel leverden minder problemen op, maar het zijn geen ‘scheldwoorden’, zoals een enkeling dacht.

Waar we als jury ook mee geconfronteerd werden was dat de zinsbouw van de derde en laatste strofe van het gedicht een groot aantal inzenders niet duidelijk was; zij vertaalden de infinitieven (onbepaalde-wijsvormen) *look*, *put* en *interpolate* alsof het imperatieven of gebiedende-wijsvormen waren. Jammer want dat zijn het niet. Het gedicht van Louis MacNeice is een gedicht met rijm. Dat betekent, volgens het laatste toetscriterium van de jury, dat de vertaling ritmisch of metrisch verantwoord moet zijn, anders gezegd, de vertaling moet 'lopen'. Helaas waren er ook nu weer heel wat inzendingen waarin regels voorkwamen die stokten of niet lekker liepen. De jury heeft er begrip voor dat rijm moeilijk te realiseren was in de vertaling, en degenen die het wel probeerden, en daar waarschijnlijk erg op hebben zitten zwoegen, kwamen dan ook vaak met rijmwoorden die soms wel heel ver van het origineel afweken. Zo werd de *pool* van regel 6 bij een inzender een 'kade' omdat het moest rijmen met 'gade' van regel 2.

Tenslotte. De jury heeft besloten drie prijzen toe te kennen, een eerste, een tweede en een derde prijs. Maar eigenlijk verdienen alle inzenders een prijs, omdat zij het hebben aangedurfd dit toch niet gemakkelijke gedicht te vertalen en dan ook nog die vertaling hebben durven insturen. Proficiat inzenders.

Zo aanstonds hoort u wie van de inzenders de prijzen in de wacht gesleept hebben. De wethouder zal hun namen bekend maken (ik ken ze nog steeds niet) en de prijzen uitreiken. Maar ik wil nu alvast iets zeggen over de bekroonde inzendingen.

Geen van de inzendingen was geheel foutloos, ook die van de winnaars niet. De derde prijs gaat naar de inzender die in haar of zijn vertaling het rijmschema wist te handhaven zonder dat er van rijm dwang sprake was, de vertaling leest makkelijk, maar helaas verhinderden 'bramen' en 'een gevallen lapje stof' een hogere waardering. De tweede prijs gaat naar een inzending die ritmisch en metrisch zeer verantwoord is, jammer genoeg zonder rijm en ook hier een onjuiste vertaling van *burrs* want het zijn geen 'zaaddozen'.

De jury was unaniem van mening dat inzending nr 21 de eerste prijs verdient, de vertaling komt moeiteloos over, de zinnen lopen prachtig, het is een echt gedicht geworden, niet helemaal vlekkeloos als vertaling ('bolsters' voor *burrs*), maar wel met een prachtige slotregel 'krachttermen als waren het rozen', waarin het fysieke 'krachttermen' een fraai contrast vormt met het zachte gevoelsmatige van de 'rozen'.

29 januari 2014

Henk Aertsen
juryvoorzitter